

Rostow, W. W. *Politics and the Stages of Growth*. London: Cambridge University Press, 1971.
Schroeder, S. "Defining and detecting financial fragility: New Zealand's experience". *International Journal of Social Economics*, vol. 36, no. 3 (2009): 287-307.
DOI: 10.1108/03068290910932765
Schumpeter, J. A. *Capitalism, Socialism and Democracy*. London ; New York: Routledge, 1950.
Thompson, W. R. "The Kondratieff Wave as Global Social Process". *World System History, Encyclopedia of Life Support Systems*, UNESCO. Oxford : EOLSS Publishers, 2007.
<http://eolss.net/Sample-Chapters/C04/E6-94-15.pdf>

Van Duijn, J. J. *The Long Wave in Economic Life*. Boston, MA: Allen and Unwin, 1983.
Wallerstein, I. "Economic Cycles and Socialist Policies". *Futures*, vol. 16, no. 6 (1984): 579-585.
DOI: [https://doi.org/10.1016/0016-3287\(84\)90120-4](https://doi.org/10.1016/0016-3287(84)90120-4)
Zhezherun, Yu. V. "Industriia 4.0 i tsyvrovi transformatsii realnoho sektoru ekonomiky" [Industry 4.0 and Digital Transformations of the Real Sector of the Economy]. In: *Tsyfrova ekonomika yak kliuchovyi trend rozvytku postindustrialnoho suspilstva*, 136-155. Kyiv: DVNZ «Universytet bankivskoi spravy», 2019.

УДК 336.71
JEL: G20; G21; G29
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-5-175-181>

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ БАНКУ: СУТНІСТЬ ТА ОЦІНКА ФАКТОРІВ ВПЛИВУ

©2023 ВІННИЧЕНКО О. В., ГАНЦЕВА А. О.

УДК 336.71
JEL: G20; G21; G29

Вінниченко О. В., Ганцева А. О. Фінансова стійкість банку: сутність та оцінка факторів впливу

Стаття присвячена аналізу теоретичних підходів до сутності поняття «фінансова стійкість банку» та розробці практичних рекомендацій щодо структуризації основних факторів впливу на фінансову стійкість банку. Зазначено, що фінансова стабільність банківської системи безпосередньо пов'язана зі стабільністю кожного окремого банку, що входить до її складу. Зазначено, що значний негативний вплив на банківську систему нашої країни на сучасному етапі відбувається через воєнні події, інфляцію, скорочення виробництва та зниження інвестиційної активності. На основі аналізу й узагальнення існуючих підходів до визначення сутності поняття «фінансова стійкість банку» із застосуванням контент-аналізу було визначено основні компоненти фінансової стійкості банку, а саме: забезпечення покриття ризиків; здатність банку протидіяти негативним зовнішнім і внутрішнім факторам; ефективність використання активів і фінансових ресурсів; забезпечення ліквідності, платоспроможності та прибутковості банку. Проаналізовано основні фактори, що впливають на фінансову стійкість банку. З використанням системного аналізу в статті запропоновано структурну модель ієрархії факторів, що впливають на фінансову стійкість банку. Результати структуризації факторів впливу на фінансову стійкість банку дають можливість обирати вірну послідовність дій і дозволяють визначити пріоритетні проблеми, які вимагають першочергового вирішення при ухваленні управлінських рішень з розробки та реалізації програми розвитку банку.

Ключові слова: фінансова стійкість банку, ліквідність, платоспроможність, якість активів, якість пасивів, фактори впливу.

Рис.: 3. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 15.

Вінниченко Олена Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та безпеки бізнесу, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: viavi1974@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4681-7975>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/ABG-5060-2021>

Ганцева Анна Олександрівна – студентка, кафедра фінансів, обліку та безпеки бізнесу, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

UDC 336.71
JEL: G20; G21; G29

Vynnychenko O. V., Hantseva A. O. Financial Sustainability of Bank: The Essence and Assessment of Factors of Influence

The article is concerned with analyzing theoretical approaches to the essence of the concept of «financial sustainability of bank» and developing practical recommendations for structuring the main factors influencing the financial sustainability of a bank. It is specified that the financial sustainability of the banking system is directly related to the sustainability of each individual bank that constitutes a part of it. It is noted that a significant negative impact on the banking system of our country at the present stage is exerted through events of the ongoing war, inflation, reduction of production, and a decrease in investment activity. Based on the analysis and generalization of existing approaches to determining the essence of the concept of «financial sustainability of bank» using content analysis, the main components of financial sustainability of a bank have been identified, namely: ensuring risk coverage; the bank's ability to counteract negative external and internal factors; efficiency of use of assets and financial resources; ensuring liquidity, solvency and profitability of the bank. The main factors influencing the financial sustainability of a bank are analyzed. Using system analysis, the article offers a structural model of the hierarchy of factors influencing the financial sustainability of the bank. The results of structuring the factors influencing the financial sustainability of the bank help to choose the right sequence of actions and allow to identify priority problems that require first-order solutions when making managerial decisions on the development and implementation of the bank's development program.

Keywords: financial sustainability of bank, liquidity, solvency, quality of assets, quality of liabilities, factors of influence.

Fig.: 3. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 15.

Vinnychenko Olena V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Business Security, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (17 Marshala Bazhanova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: viavi1974@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4681-7975>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/ABG-5060-2021>

Hantseva Anna O. – Student, Department of Finance, Accounting and Business Security, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (17 Marshala Bazhanova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

Стабільна робота банківської системи – це невід’ємна складова ефективного розвитку економіки країни. Фінансова стабільність банківської системи безпосередньо пов’язана зі стабільністю кожного окремого банку, що входить до її складу. Значний негативний вплив на банківську систему нашої країни на сучасному етапі відбувається через військові події, інфляцію, скорочення виробництва та зниження інвестиційної активності. Стабільність банківської системи відображається на стані економіки в цілому, тому питання аналізу та оцінки фінансової стійкості банківських установ є пріоритетною функцією як державних органів, так і керівництва банку.

Вагомий внесок у дослідження питань, пов’язаних з процесом аналізу та оцінки фінансової стійкості банків, зробили у своїх дослідженнях такі вітчизняні науковці: С. П. Вольська [1; 2], О. В. Дзюблюк, Р. М. Михайлюк [3], Ю. С. Довгаль, Р. О. Чамара [4], Ж. М. Довгань [5], М. І. Зверяков, В. В. Коваленко, О. С. Сергеева [6], А. О. Золковер, А. О. Гуменюк [7], В. М. Кочетков [8], А. В. Олійник, А. В. Сущук [12], Н. М. Шелудько [14] та ін.

Сьогодні банківський сектор країни функціонує та розвивається в умовах військової агресії, нестабільної загальноекономічної ситуації, що негативно відбивається на діяльності банків та ефективності їх роботи.

Дослідженню визначення сутності поняття «фінансова стійкість банку» приділено увагу значного кола вітчизняних учених, але в економічній літературі цілісного єдиного підходу до визначення цього поняття немає. У табл. 1 наведено виокремлення складових поняття «фінансова стійкість банку».

Отже, аналіз табл. 1 вказує на достатньо широкий склад поняття «фінансова стійкість банку». У табл. 2 наведено кількість згадувань і відповідні критеріальні ознаки поняття «фінансова стійкість банку»

У результаті проведеного аналізу (див. табл. 2), враховуючи кількість згадувань авторами критеріальних ознак фінансової стійкості банку, виділено основні компонентні складові аналізованого поняття, які достатньо часто застосовуються науковцями у своїх роботах. На основі проведеного аналізу, використовуючи отримані в табл. 2 результати, виділяємо компонентний склад поняття «фінансова стійкість банку», а саме: «забезпечення покриття ризиків», «ліквідність», «платоспроможність», «якість активів

і пасивів банку», «прибутковість», «здатність протидіяти негативним зовнішнім і внутрішнім факторам» (рис. 1).

Отже, в результаті проведеного контентного аналізу біло виділено основні компоненти, що визначають склад поняття «фінансова стійкість банку», а саме: «мінімізація ризиків», «здатність протидіяти негативним зовнішнім і внутрішнім факторам», «ефективність використання активів», «ефективність використання фінансових ресурсів», «ліквідність», «платоспроможність», «прибутковість». Фактично ці компоненти є основними складовими фінансової стійкості банку.

На фінансову стійкість банку впливає значна кількість факторів, які носять як стабілізуючий, як і дестабілізуючий характер. У більшості випадків автори пропонують розглядати фінансову стійкість у контексті внутрішніх і зовнішніх складових. До зовнішніх факторів впливу на фінансовий стан банку належать: економічні, фінансові, політичні, соціальні та форс-мажорні. До фінансових факторів внутрішнього впливу належать: законодавча база, стан грошового та фінансового ринку, рівень розвитку платіжних систем, грошово-кредитна політика НБУ та ін.

Л. М. Кривенко та О. В. Лук’янець [9] зазначають, що фінансова стійкість комерційного банку залежить від усіх аспектів його діяльності та визначається такими складовими, як економічна, політична, комерційна, організаційна, операційна, кадрова, технологічна та фінансова.

Як зазначають Л. В. Юрчишина та С. В. Подолян [15], стійкість комерційного банку має складну структуру, на яку впливають всі напрямки діяльності банку. Вирішення суперечності між трьома складовими (прибутковістю, ліквідністю, надійністю), що забезпечують фінансову стійкість банку, є основним завданням, розв’язання якого забезпечить стійкість банківської установи.

За своєю суттю діяльність комерційних банків розглядається як комплекс взаємопов’язаних процесів, що, своєю чергою, залежать від достатньо різноманітних факторів. Деякі фактори мають досить суттєвий вплив: якщо такі фактори мають негативне спрямування, то вони можуть знизити або звести до нуля позитивний вплив інших факторів. Тому банкам для того, щоб вижити в складній ситуації та понести мінімальні втрати, необхідно задіяти

Виокремлення складових поняття «фінансова стійкість банку» в наукових підходах

Автор(-и), джерело	Складо́ві												
	Прибутковість	Платоспроможність	Ліквідність	Достатність регуляторного капіталу	Забезпечення покриття ризиків / мінімізації ризиків	Ефективність використання активів/якість активів	Здатність протидіяти негативним зовнішнім і внутрішнім факторам	Комплексний показник	Якісна характеристика фінансового стану	Надійність	Якість використання фінансових ресурсів	Ефективність виконання функцій банку	Рентабельність
С. П. Вольська [2]		+	+			+	+	+	+				+
Ю. С. Довгаль, Р. О. Чамара [4]				+	+	+							+
Ж. М. Довгань [5]							+	+		+			
О. В. Дзюблюк, Р. В. Михайлюк [3]	+	+	+		+	+	+				+		
А. О. Золковер, А. О. Гуменюк [7]	+	+			+						+		
М. Г. Марич, А. В. Марич [10]						+			+		+	+	
Н. М. Шелудько [14]					+		+				+		
А. В. Олійник, Г. С. Сушук [12]	+		+	+	+					+			
В. М. Кочетков [8]					+							+	
Л. В. Юрчишена, С. В. Подолян [15]					+		+					+	
М. І. Зверяков, В. В. Коваленко, О. С. Сергєєва [6]	+	+	+						+				
Загальна кількість згадувань	4	4	4	2	7	4	5	2	3	2	4	3	2

Таблиця 2

Компонент-аналіз поняття «фінансова стійкість банку»

Критеріальна ознака	Літературне джерело	Кількість згадувань
Забезпечення покриття ризиків / мінімізації ризиків	[3; 4; 7; 8; 12; 14; 15]	7
Здатність протидіяти негативним зовнішнім і внутрішнім факторам	[2; 3; 5; 14; 15]	5
Ефективність використання активів/якість активів	[2–4; 10]	4
Ліквідність	[2; 3; 6; 12]	
Платоспроможність	[2; 3; 6; 7]	
Прибутковість	[3; 6; 7; 12]	
Ефективність використання фінансових ресурсів/якість пасивів	[3; 7; 10; 14]	3
Ефективність виконання функцій банку	[8; 10; 15]	
Якісна характеристика фінансового стану	[2; 6; 10]	
Достатність регуляторного капіталу	[4; 12]	2
Комплексний показник	[2; 5]	
Надійність	[5; 12]	
Рентабельність	[2; 4]	

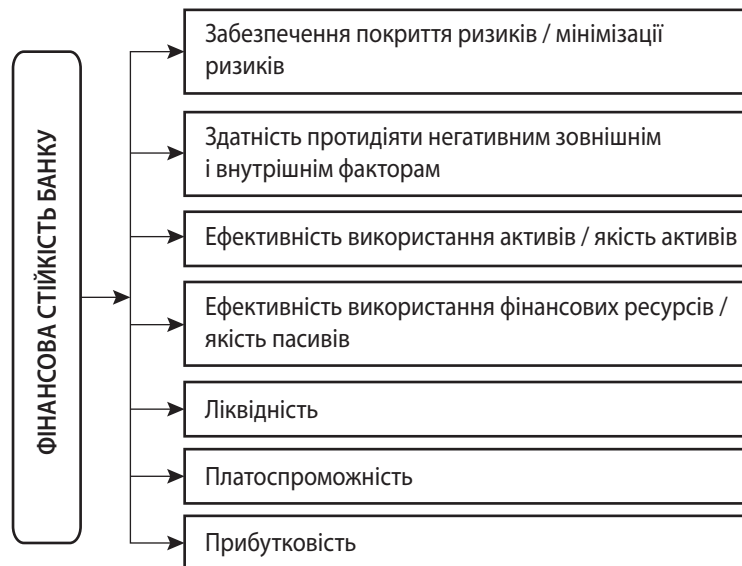

Рис. 1. Компонентний склад поняття «фінансова стійкість банку»

весь свій потенціал для пом'якшення негативного впливу факторів [11].

Існує низка факторів, що можуть призвести до погіршення фінансової стійкості банку. Серед них виділяють:

- ✦ зниження якості активів банків, що може призвести до проблем зі своєчасною сплатою зобов'язань;
- ✦ втрата довіри з боку вкладників, що вплине на зменшення депозитів;
- ✦ зниження ліквідності банків, що ускладнює їх здатність задовольняти фінансові зобов'язання;
- ✦ скорочення ресурсної бази банків, що обмежує кредитні можливості банків;
- ✦ зростання процентних ставок, що ускладнює доступ до кредитів;
- ✦ збільшення обсягів неповернутих кредитів, що пов'язано з погіршенням кредитоспроможності позичальників, зменшенням обсягів залучених інвестицій та зниженням кредитних рейтингів багатьох українських банків.

Здійснюючи аналіз наукових підходів до визначення теоретичних засад фінансової стійкості комерційних банків, виявлено, що одночасно зі з'ясуванням економічної сутності цього поняття певним чином розглядається питання забезпечення фінансової стійкості банків, яке досягається за допомогою різноманітних методів. Деякі з авторів вважають, що стабілізувати фінансову стійкість можна шляхом підвищення рівня капіталізації, прибутковості та ефективності менеджменту, зниження ризиковості операцій, формування страхових резервів тощо. Інші пропонують вирішити цю проблему за допомогою ефективного управління активами та пасивами, ди-

версифікації діяльності банків, оптимізації ресурсів тощо. Усі зазначені методи є внутрішніми.

У результаті узагальнення існуючих підходів до виокремлення факторів впливу на фінансову стійкість банку було обрано такі:

- 1) *нестабільність економіки країни* – стан економіки суттєво впливає на рівень захищеності банківського сектора та ступінь реагування на зміни в економічній ситуації країни;
- 2) *рівень інфляції* – за наявності високого рівня інфляції проводиться політика грошово-кредитної рестрикції, що призводить до зменшення обсягів кредитування;
- 3) *стан грошового ринку* – негативні зміни призводять до підвищення загального рівня цін, скорочення споживання та зменшення заощаджень у населення;
- 4) *законодавче та нормативне регулювання банківської діяльності* – належний стан внутрішнього контролю та якісний і своєчасний зовнішній контроль та управління, особливо в період кризи, мають вирішальне значення та сприяють стабілізації ситуації на ринку в цілому, що позитивно впливає на фінансову стійкість банку;
- 5) *зміна обсягу депозитів у національній валюті* – висхідна динаміка депозитів у національній валюті свідчить про зниження девальваційних та інфляційних очікувань, посилення довіри до національної грошової одиниці;
- 6) *довіра суспільства* – забезпечення довіри суспільства до окремих банків та до банківської системи в цілому є запорукою стабільної ресурсної бази банку, сприяє розширенню клієнтської бази. Рівень довіри впливає на комерційну стійкість банку, а отже, і на загальну стійкість і стабільність його діяльності.

Усі ці фактори взаємозв'язані, і один фактор може впливати на інший. Таким чином, необхідно структурувати дані фактори, визначити першочергові з них, що надалі дасть можливість обирати вірну послідовність дій і дозволить визначити пріоритетні проблеми, які вимагають першочергового вирішення при ухваленні управлінських рішень з розробки та реалізації програми розвитку банку. Для цього побудуємо спрямований граф відношень між перерахованими факторами, що впливають на фінансовий стан банку (рис. 2).

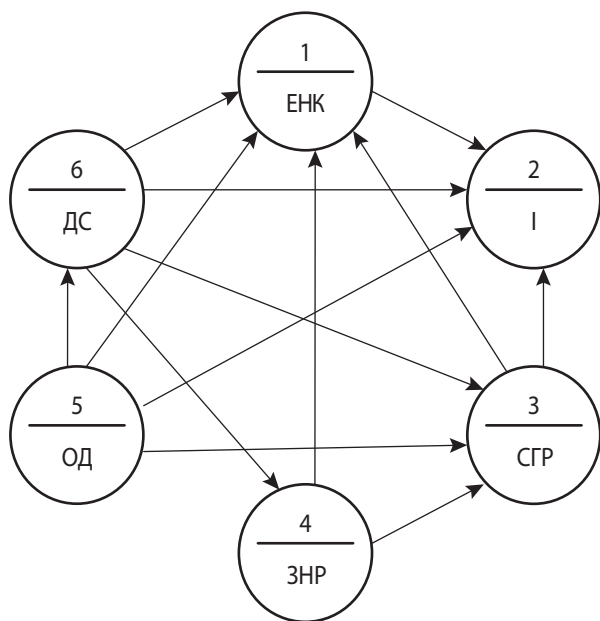

Рис. 2. Спрямований граф відношень між головними факторами, що впливають на фінансову стійкість банку

Умовні позначення: ЕНК – економічна нестабільність в країні (1); І – рівень інфляції (2); СГР – стан грошового ринку (3); ЗНР – законодавче та нормативне регулювання банківської діяльності (4); ОД – зміна обсягу депозитів у національній валюті (5); ДС – довіра суспільства до банківської системи / банку (6).

Наступним кроком на основі рис. 2 є побудова матриці залежності існуючих факторів, що впливають на фінансову стійкість банку, а на її основі – розрахунок матриці досяжності (табл. 3).

Матриця досяжності дозволяє розділити всю множину вершин ($H = 6$) на підмножину рівнів. Для

цього всі вершини ділять на досяжні та попередні. Вершину h_i називають досяжною з вершини h_j . Якщо в орієнтованому графі існує шлях з h_j до h_i , позначимо дану множину через $R(h_i)$. Вершину h_j називаємо вершиною, яка передує вершині h_i , якщо можливе досягнення h_i з h_j . Цю множину позначаємо через $A(h_i)$.

На основі матриці залежності будується матриця досяжності, а на її основі проводимо ітерацію факторів, що впливають на фінансовий стан банку.

На першому етапі рівність $A(h_i) = R(h_i) \cap A(h_i)$ виконується для першого, другого та третього елементів, відповідно, вони є елементом останнього рівня. Прибираючи із інших послідовностей ці елементи, отримуємо другу ітерацію, на якій рівність виконується для четвертого та п'ятого елементів. Отже, другий рівень ітерації включає четвертий та п'ятий елемент. Повторюючи далі ітерації, отримуємо три рівні факторів, що впливають на фінансову стійкість банку (рис. 3). Таке уявлення вихідної моделі є більш наочним з точки зору аналізу залежності одних елементів від інших.

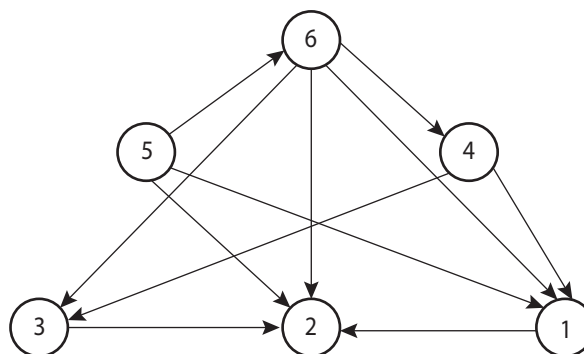

Рис. 3. Ієрархічна структура спрямованого графа відношень між факторами, що впливають на фінансовий стан банку

Примітка: значення 1–6 аналогічні умовним позначенням на рис. 2.

Такий підхід, на відміну від існуючих, дає чітке уявлення про послідовність і зв'язок між факторами, що впливають на фінансову стійкість банку, та дає можливість обирати вірну послідовність дій і дозволить визначити пріоритетні проблеми, які вимагають

Таблиця 3

Матриця залежності факторів, що впливають на фінансовий стан банку

Фактор	ЕНК	І	СГР	ЗНР	ОД	ДС
ЕНК	0	1	0	0	0	0
І	0	0	0	0	0	0
СГР	1	1	0	0	0	0
ЗНР	1	0	1	0	0	0
ОД	1	1	1	0	0	1
ДС	1	1	1	1	0	0

першочергового вирішення при ухваленні управлінських рішень з розробки та реалізації програми розвитку банку.

ВИСНОВКИ

Аналіз та узагальнення існуючих підходів до визначення сутності поняття «фінансова стійкість банку» із застосуванням контент-аналізу дозволило визначити основні компоненти фінансової стійкості банку, а саме: забезпечення покриття ризиків; здатність банку протидіяти негативним зовнішнім і внутрішнім факторам; ефективність використання активів і фінансових ресурсів; забезпечення ліквідності, платоспроможності та прибутковості банку. Аналіз основних факторів, що впливають на фінансову стійкість банку, допоміг побудувати модель ієрархічної структуризації, яка дозволяє зробити висновки, що критичними з точки зору забезпечення стабільного фінансового стану банку є такі фактори: довіра суспільства, зміна обсягу депозитів у національній валюті та стан грошового ринку.

Таким чином, структуризація факторів впливу на фінансову стійкість банку дає можливість обирати вірну послідовність дій і дозволить визначити пріоритетні проблеми, які вимагають першочергового вирішення при ухваленні управлінських рішень з розробки та реалізації програми розвитку банку. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Вольська С. П. Порівняльна характеристика методів оцінювання фінансової стійкості банку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2015. Вип. 10. Ч. 1. С. 178–181. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_10/43.pdf
2. Вольська С. П. Визначення фінансової стійкості банку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 4. С. 806–809. URL: <http://global-national.in.ua/archive/4-2015/170.pdf>
3. Дзюблук О. В., Михайлюк Р. В. Фінансова стійкість банків як основа ефективного функціонування кредитної системи : монографія. Тернопіль : Тернограф, 2009. 316 с.
4. Довгаль Ю. С., Чамара Р. О. Сутність фінансової стійкості комерційного банку та ефективні шляхи її забезпечення. *Фінансовий простір*. 2015. № 1. С. 130–134. URL: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/index.php/fp/article/view/360/356>
5. Довгань Ж. М. Проблеми фінансової стійкості банківської системи України в сучасних умовах. *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Серія «Економіка»*. 2011. Вип. 16. С. 325–332. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/7048/1/46.pdf>
6. Зверяков М. І., Коваленко В. В., Сергєєва О. С. Управління фінансовою стійкістю банків : підручник. Київ : ЦУЛ, 2016. 520 с.
7. Золковер А. О., Гуменюк А. О. Методи забезпечення фінансової стійкості комерційних банків. *International Scientific Journal*. 2015. № 2. С. 32–35.

8. Кочетков В. М. Організація управління фінансовою стійкістю банку в ринкових умовах : монографія. Київ : Вид-во Європейського університету, 2003. 300 с.
9. Кривенко Л. М., Лук'янець О. В. Методичні підходи до визначення оцінки фінансової стійкості банківської системи. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2008. № 3. С. 108–111.
10. Марич М. Г., Марич А. В. Оцінка фінансової стійкості комерційних банків України на сучасному етапі розвитку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 17. С. 698–703. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/142.pdf> (дата звернення 03.05.2023).
11. Миронова М. І. Фактори впливу на стійке функціонування комерційних банків. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. Вип. 24.1. С. 249–255. URL: https://nvtu.edu.ua/Archive/2014/24_1/249_MYr.pdf
12. Олійник А. В., Суцук А. В. Управління фінансовою стійкістю банків. *Вісник Хмельницького національного економічного університету. Серія «Економічні науки»*. 2010. № 5. Т. 4. С. 159–163. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2010_5_4/159-163.pdf
13. Рисін М. В. Рейтингова оцінка діяльності банків як інструмент аналізу фінансового стану. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2014. № 2. С. 159–164.
14. Шелудько Н. М. До визначення фінансової стійкості комерційного банку. *Вісник Національного банку України*. 2000. № 3. С. 40–44.
15. Юрчишена Л. В., Подолян С. В. Оцінка фінансової стійкості комерційного банку. *Регіональна бізнес-економіка та управління*. 2013. № 3. С. 72–79.

REFERENCES

- Dovhal, Yu. S., and Chamara, R. O. "Sutnist finansovoi stiiikosti komertsiinoho banku ta efektyvni shliakhy yii zabezpechennia" [The Essence of Financial Stability of a Commercial Bank and Effective Ways of Ensuring It]. *Finansovyj prostir*, no. 1 (2015): 130-134. <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/index.php/fp/article/view/360/356>
- Dovhan, Zh. M. "Problemy finansovoi stiiikosti bankivskoi systemy Ukrainy v suchasnykh umovakh" [Problems of Financial Stability of the Banking System of Ukraine in Modern Conditions]. *Naukovi zapysky [Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademii»]. Serii «Ekonomi-ka»*, iss. 16 (2011): 325-332. <https://eprints.oa.edu.ua/7048/1/46.pdf>
- Dziubliuk, O. V., and Mykhailiuk, R. V. *Finansova stiiikist bankiv yak osnova efektyvnoho funktsionuvannia kredytnoi systemy* [Financial Stability of Banks as a Basis for the Effective Functioning of the Credit System]. Ternopil: Terno-hraf, 2009.
- Kochetkov, V. M. *Orhanizatsiia upravlinnia finansovoi stiiikosti banku v rynkovykh umovakh* [Organization of Management of the Bank's Financial Stability in Market Conditions]. Kyiv: Vyd-vo Yevropeiskoho universytetu, 2003.
- Kryvenko, L. M., and Lukianets, O. V. "Metodychni pidkhody do vyznachennia otsinky finansovoi stiiikosti bankivskoi systemy" [Methodical Approaches to Determining the Assessment of the Financial Stability of the Bank-

- ing System]. *Visnyk Universytetu bankivskoi spravy Natsionalnoho banku Ukrainy*, no. 3 (2008): 108-111.
- Marych, M. H., and Marych, A. V. "Otsinka finansovoi stiiikosti komertsiiinykh bankiv Ukrainy na suchasnomu etapi rozvytku" [Assessment of Financial Stability of Commercial Banks in Ukraine at the Present Stage of Development]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, iss. 17 (2017): 698-703. <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/142.pdf>
- Myronova, M. I. "Faktory vplyvu na stiiike funktsionuvannia komertsiiinykh bankiv" [Factors Influencing the Sustainable Functioning of Commercial Banks]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, iss. 24.1 (2014): 249-255. https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2014/24_1/249_MYr.pdf
- Oliinyk, A. V., and Sushchuk, A. V. "Upravlinnia finansovoiu stiiikistiu bankiv" [Management of Financial Stability of Banks]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, no. 5, part 4 (2010): 159-163. http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2010_5_4/159-163.pdf
- Rysin, M. V. "Reitynhova otsinka diialnosti bankiv yak instrument analizu finansovoho stanu" [Rating Assessment of Banks' Activity as a Tool for Analyzing the Financial Condition]. *Visnyk Universytetu bankivskoi spravy Natsionalnoho banku Ukrainy*, no. 2 (2014): 159-164.
- Sheludko, N. M. "Do vyznachennia finansovoi stiiikosti komertsiiinoho banku" [To Determine the Financial Stability of a Commercial Bank]. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy*, no. 3 (2000): 40-44.
- Volska, S. P. "Porivnialna kharakterystyka metodiv otsiniuvannia finansovoi stiiikosti banku" [Comparative Description of Methods of Evaluation of Financial Sustainability of Banks]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, iss. 10, part 1 (2015): 178*181. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_10/43.pdf
- Volska, S. P. "Vyznachennia finansovoi stiiikosti banku" [Determination of Bank's Financial Stability]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, no. 4 (2015): 806-809. <http://global-national.in.ua/archive/4-2015/170.pdf>
- Yurchyshena, L. V., and Podolian, S. V. "Otsinka finansovoi stiiikosti komertsiiinoho banku" [Assessment of Financial Stability of a Commercial Bank]. *Rehionalna biznes-ekonomika ta upravlinnia*, no. 3 (2013): 72-79.
- Zolkover, A. O., and Humeniuk, A. O. "Metody zabezpechenia finansovoi stiiikosti komertsiiinykh bankiv" [Methods of Ensuring Financial Stability of Commercial Banks]. *International Scientific Journal*, no. 2 (2015): 32-35.
- Zveriaikov, M. I., Kovalenko, V. V., and Serhieieva, O. S. *Upravlinnia finansovoiu stiiikistiu bankiv* [Management of Financial Stability of Banks]. Kyiv: TsUL, 2016.

УДК 368.03:657.631.6
 JEL: G22; G32
 DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-5-181-186>

СУТНІСТЬ І ДЕТЕРМІНАНТИ ФОРМУВАННЯ ВАРТОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

©2023 БАРАНОВ А. Л.

УДК 368.03:657.631.6
 JEL: G22; G32

Баранов А. Л. Сутність і детермінанти формування вартості страхової компанії

Мета статті полягає в подальшому дослідженні теорії вартості в частині визначення сутності вартості страхової компанії та виокремлення детермінант її формування. Аналізуючи, систематизуючи й узагальнюючи праці багатьох учених, було розглянуто підходи до трактування вартості компанії, зокрема страховика, та запропоновано авторське визначення. Вартість страхової компанії – це грошовий еквівалент тієї користності, яку створює компанія для всіх стейкхолдерів у процесі здійснення своєї операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, а також тієї цінності матеріальних і нематеріальних активів, які вона має у своїй власності. У результаті дослідження було виявлено, що домінують формування вартості страхової компанії є те, що в процесі функціонування компанії створюються умови для збільшення її вартості. Задовольняючи економічні потреби страхувальників, страховик отримує грошові надходження, формує страховий та інвестиційний портфель та збільшує свою капіталізацію. Обґрунтовано необхідність розглядати вартість страхової компанії одночасно з позиції двох форм її прояву: вартості цілісного майнового комплексу та вартості страхового бізнесу. Запропонований підхід дасть можливість побачити цілісну картину економічних відносин, що складаються в процесі формування, оцінювання й управління вартістю страховика. Визначено особливості страхової компанії як товару на ринку купівлі-продажу. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є розроблення практичних рекомендацій щодо розроблення та впровадження вартісно-орієнтованої системи управління в найближчій перспективі задля відновлення страхового бізнесу, переосмислення філософії його функціонування та забезпечення страховим захистом населення і суб'єктів господарювання.

Ключові слова: вартість страхової компанії, стейкхолдери, користність, бізнес-процеси, ціна, активи, вартісно-орієнтований підхід.

Бібл.: 11.

Баранов Андрій Леонідович – доктор економічних наук, доцент, виконуючий обов'язки завідувача кафедри інноваційних бізнес-технологій, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (просп. Перемоги, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: andriy.baranov@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0032-3128>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/K-8525-2018>

UDC 368.03:657.631.6
 JEL: G22; G32

Baranov A. L. The Essence and Determinants of the Formation of the Value of Insurance Company

The article is aimed at further study of the theory of value in terms of determining the essence of the value of an insurance company and allocating the determinants of its formation. Analyzing, systematizing and summarizing the works of many scholars, approaches to the interpretation of the value of the company,